

Bevorderen zelfredzaamheid kwetsbare jongeren in Lukanga

Eindrapportage 2025

2 Februari 2026

Inleiding

De context en het geweld in Oost-Congo hebben ons - nog meer dan in voorgaande jaren – zorgen gebaard. Hoewel er geen directe bedreiging was ondervindt ook de bevolking de gevolgen van het grove geweld. Het project in Lukanga startte in een onstabiele veiligheidscontext vanwege botsingen tussen de FARDC en de M23. Dit resulteerde in:

- Massale volksverhuizingen
- Uitstel van bepaalde activiteiten
- Logistieke beperkingen (brandstof, beveiliging, wegen).
- Verplaatsingen leidden tot uitval van 3 leerlingen
- Logistieke beperkingen voor nauwlettend toezicht in sommige afgelegen gebieden.

Daarnaast was er een late start van de regen wat negatieve gevolgen had voor sommige landbouwgronden.

Ondanks deze uitdagingen werden zijn alle geplande activiteiten nu uitgevoerd en zijn er mooie resultaten bereikt. Alle activiteiten zijn afgerond, de diploma-uitreiking werd feestelijk gevierd en de jonge ambachtslieden zijn gestart in een van de 72 bedrijfjes.

De aandacht voor vrede en veiligheid heeft al geleid tot een aanzienlijke afname van (gewelds)conflicten.

In deze rapportage lezen en zien jullie wat er allemaal gedaan en bereikt is.

[Resultaten 2025 in beeld, Nederlandse ondertiteling](#)

[Resultaten 2025 in beeld, Engelse ondertiteling](#)

Inhoudsopgave

- 01 | Doelstellingen en resultaten
- 02 | Financiën, Monitoring en Leerpunten
- 03 | Jongeren aan het woord

Doelstellingen en resultaten

Doel 1: vakopleiding (1/3)

Doel 1

360 gemarginaliseerde, werkloze jongeren zijn opgeleid, zij hebben 72 bedrijfjes gestart en zijn sociaaleconomisch gere-integreerd in hun dorpen.

Hoe we dit gaan bereiken

Door het volgen van vakopleidingen en het krijgen van ondersteuning bij het opzetten van een gezamenlijk bedrijf(je).

Alle activiteiten met succes uitgevoerd:

- 378 jongeren in de leeftijd van 15-25 jaar uit 12 dorpen zijn gestart met de alfabetisering.
 - 155 jonge moeders
 - 117 werkloze meisjes en jonge vrouwen
 - 103 werkloze jongens en jongemannen
 - 3 ex-soldaten.
- De meeste jongeren hebben de basisschool niet afgemaakt, daarom leren zij de eerste 2 maanden lezen, schrijven en rekenen.

Doel 1: vakopleiding (2/3)

- 367 leerlingen zijn geslaagd voor het alfabetisering examen en gestart met de beroepsopleiding.
- 361 jongeren zijn geslaagd en zijn in november gestart in hun bedrijfje:
 - Kleermaker 116
 - Kapper 112
 - Kok 35
 - Motormonteur 29
 - Timmerman 26
 - Elektricien 22
 - Lasser 21
- De beste student is een jonge moeder; zij behaalde een 8,9 voor haar examen.
- Helaas zijn 17 jongeren gestopt voornamelijk vanwege (gedwongen) verhuizing of gecompliceerde zwangerschap.

Doel 1: vakopleiding (3/3)

- De ambachtslieden hebben na de opstart van hun bedrijfje gezamenlijk al \$ 25.779 (na aftrek huur) verdiend. 70% was voor henzelf, 30% werd gestort in 72 solidariteitskassen voor investeringen, onderhoud en sociale bijstand.
- In de opleidingscentra van de voormalige projectgebieden Katolo, Kimbulu, Ngeleza en Vikindwe hebben nog eens 188 jongeren in 2025 hun opleiding afgerond. De kosten worden zijn door de gemeenschappen zelf betaald.
- Sinds 2020:
 - zijn 2.818 jongeren opgeleid (2.315 met financiële steun van Pharus en 511 door de gemeenschappen zelf)
 - hebben zij 338 gezamenlijke bedrijfjes gestart (282 met financiële steun van Pharus en 56 door lokale initiatieven).
 - waren we in 75 dorpen actief
 - is het gemiddeld inkomen \$73 p/m (voorheen < \$20).

Doel 2: vreedzaam samenleven (1/4)

Doel 2

Jongeren, leiders en overige leden van de gemeenschap hebben hun houding en hun betrokkenheid bij het vreedzaam samenleven in Lukanga positief veranderd.

Hoe we dit gaan bereiken

Betrokkenheid, samenwerking, activiteiten, voorlichting, solidariteit.

Om de resultaten duurzaam te laten zijn is de totale gemeenschap in de 12 dorpen direct of indirect betrokken bij o.a. vredesworkshops, radio-uitzendingen en sport- en landbouwactiviteiten.

Gerealiseerd bij de start:

- Lancering van het project met 447 deelnemers onder wie de potentiële ambachtslieden, lokale autoriteiten en leiders, ouders en trainers.
- Oprichting van 12 vredesclubs met nu in totaal 469 (273v en 196m) jonge leden.
- 3 opleidingshangars incl. 6 toiletten gebouwd (Musenge, Kikokoma, Ngetse); de grond werd beschikbaar gesteld door de gemeenschap. De jongeren zijn er trots op dat de gemeenschap vertrouwen in hen heeft en dat op deze manier laat blijken. Opleidingen en andere activiteiten vinden ook in de toekomst in en rondom deze centra plaats.

Doel 2: vreedzaam samenleven (2/4)

Landbouwactiviteiten voor vredesclubs

- De 12 vredesclubs kregen ondersteuning bij het opzetten van landbouwactiviteiten (groenten, fruit, paddenstoelen) en het fokken van cavia's.
- Om jongeren te stimuleren zelfvoorzienend te worden en in hun dorpen te blijven kregen 457 (314 v) jongeren een 4-daagse 'agro-business': training, toegang tot en beheer van microkrediet, het schrijven van een businessplan, kostenbeheer van productie en gevorderde landbouwtechnieken.
- 222 jongeren startten een agrarische onderneming. De rest produceert voor de eigen voedselvoorziening en aanvulling op het inkomen.
- In elk dorp beschikken de jongeren over een akker voor hun groenteteelt. De opbrengst was \$6.646 en de netto winst \$4.785, 70% daarvan werd geïnvesteerd in eigen business en 30% gestort in solidariteitskassen. Ook werd \$3.025 uit andere inkomsten ingelegd voor investeringen, kredieten en sociale bijstand.
- Voor alle dorpsbewoners zijn 162 workshops georganiseerd over klimaatverandering en fruitteelt.
- Er zijn 15 kwekerijen (bij 3 opleidingscentra en 12 vredesclubs) voor fruitbomen ingericht en ruim 38.000 zaailingen geplant. Dit draagt bij aan bewustwording over, bestrijden van en aanpassen aan klimaatverandering, verlagen van vitaminetekorten en vergroting van de inkomensdiversificatie.

Doel 2: vreedzaam samenleven (3/4)

Voorlichting en training

- 2-daagse workshop 'train-de-trainer' voor overheden, lokale leiders en bestuursleden van de vredesclubs (176 deelnemers) met als thema's:
 - vredeseducatie en vreedzame conflictbeheersing
 - mensenrechten
 - bestrijding van seksueel en gender gerelateerd geweld
 - voorkomen van hiv/aids en seksueel overdraagbare aandoeningen
 - basiskennis over verslaving (alcoholisme, drugs en roken)
 - voorkoming besmettelijke ziektes/epidemieën
 - evenwichtige voeding
 - goed beheer van het milieu
- De trainers organiseerden 424 bijeenkomsten voor 9.769 deelnemers (autoriteiten, lokale leiders, leden vredesclubs en leerlingen en trainers ambachtsopleiding).
- 32 live-uitzendingen op de lokale radio met bereik in elk dorp werden gewijd aan de thema's van het project. In totaal kwamen hier 404 reacties op. Er werden 15 luisterlocaties ingericht.

Doel 2: vreedzaam samenleven (4/4)

Overige activiteiten en resultaten

- Om de sociale cohesie te bevorderen in en tussen de dorpen zijn 4 sportteams opgericht met 112 spelers. Zij hebben 17 officiële wedstrijden gespeeld.
- 3 theatergroepen (54 leden) gaven 26 voorstellingen over vreedzaam samenleven.
- Er zijn 5 internationale dagen gevierd met 2.700 deelnemers, die zijn gebruikt om thema's van de vredesclubs uit te diepen en gedragsverandering te bewerkstelligen.
- Conflicten zijn met 50% gedaald, waarvan 55% door de gemeenschap is opgelost.
- Ter bevordering van gezonde en hygiënisch bereide voeding en bestrijding van ondervoeding zijn 62 kookdemonstraties (2.256 deelnemers), 70 voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd (2.426 deelnemers) en 1.174 moeders en kinderen getest op ondervoeding.
- 329 kinderen van ongehuwde jonge moeders werden geregistreerd bij de Burgerlijke Stand; de kosten zijn deels betaald uit de gezamenlijke spaarkassen.
- De gemeenschap is betrokken bij het verantwoordings- en klachtensysteem; 23 klachten zijn naar tevredenheid afgehandeld.
- Ook in dit nieuwe projectgebied zijn lokale autoriteiten heel betrokken; 176 sleutelfiguren hebben aan workshops deelgenomen. Transparantie, het afleggen van verantwoording én het besluit om hen te betrekken o.a. in de rol van 'peer-educator' geeft een positieve impuls.

ACPDI heeft met steun van Pharus

ook bereikt:

- De versterking van het institutioneel vertrouwen en de structurele samenwerking met lokale en politiek-administratieve autoriteiten. ACPDI en donoren worden gezien als een belangrijke aanjager van de ontwikkeling in de dorpen
- Versterking van de institutionele zichtbaarheid en territoriale verankering door geografische uitbreiding van de interventiezone naar 63 dorpen in 5 districten.
- De versterking van de institutionele capaciteit van ACPDI door professionalisering en verbetering van de arbeids- en leefomstandigheden van medewerkers, en capaciteitsopbouw in (digitale) dataverzameling-, communicatie- en rapportagetools.
- Werkgelegenheid voor hun 67 gecertificeerde opleiders (42v)

ook bijgedragen aan:

- De toepassing van transparant en verantwoord financieel beheer, conform budgettaire richtlijnen en kas planning.
- De systematische documentatie, valorisatie en monitoring van resultaten via audiovisuele middelen en digitale opvolgings- en evaluatie-instrumenten.
- De verdere operationalisering van de strategische visie van ACPDI: het bevorderen van een autonome, solidaire en productieve plattelandsbevolking als actor van duurzame ontwikkeling in een vreedzame en stabiele context.

Financiën, Monitoring en Leerpunten

Financiën

- Het budget bedroeg in totaal **156.398 Euro**, waarvan **121.926 Euro** afkomstig van Pharus en **34.472 euro** lokale bijdrage
- De gemiddelde wisselkoers van het ontvangen bedrag was **1,0972**.
- Dit resulteerde in een totaalbedrag van **133.771,15 USD** waarvan **11.845,15 USD** koerswinst.

Kwartaal	Bedrag in €	Wisselkoers	Bedrag in \$	Koerswinst in \$
1		1,0465	51.567,33 \$	2.291,33 \$
2	29.962 €	1,0890	32.628,62 \$	2.666,62 \$
3	10.562 €	1,1499	12.145,20 \$	1.583,20 \$
4	32.126 €	1,1651	37.430,00 \$	5.304,00 \$
TOTAAL	121.926 €	1,0972	133.771,15 \$	11.845,15 \$

- Het totaal bedrag van **121.926 USD** werd conform budget uitgegeven aan de uitvoering van het project. Van de lokale bijdrage van **34.472 USD** werd **21.512 USD** in 2025 uitgegeven en is **12.512 USD** het kader van de duurzaamheid gereserveerd voor monitoring in jaren 2026-2030.
- ACPDI heeft voorgesteld de koerswinst 2025 van 11.845 USD te gebruiken voor het compostproject Fase III 2026 Lukanga, de eigen bijdrage is 1.780 USD, totale budget is 13.625 USD. Het projectvoorstel is in november ingediend en goedgekeurd.
- Het budget voor het compostproject fase II in Vikindwe was 12.338 USD waarvan 10.608 USD door Pharus gefinancierd (koerswinst 2024). De besteding was conform planning.

Monitoring & Leerpunten

Monitoring en verantwoording

- Kantoor- en veldmedewerkers van ACPDI hebben 990 bezoeken aan het 'veld' gebracht ter controle en monitoring van het project.
- ACPDI nam deel aan 34 externe coördinatievergaderingen (humanitaire fora en clusters)
- Externe audit uitgevoerd.

Leerpunten van ACPDI-medewerkers

- Versterk de lokale monitoring in afgelegen dorpen door middel van huisbezoeken om uitval te beperken
- Vindt concrete oplossingen om jonge moeders te ontlasten zodat zij geen lessen en activiteiten hoeven te missen
- Versterk de capaciteit van vredesclubs op het gebied van documentatie en microprojectmanagement.
- Positioneer REJEPSE nog meer als een belangrijke speler in de lokale ontwikkeling

Jongeren aan het woord

Jongeren aan het woord (1/4)

Deze jongeren deelden met ons wat het project voor hen heeft betekend. Twee van hen laten we uitgebreider aan het woord.

Banketbakkerij en restaurant

Thérèse: Van straatverkoopster in Lukanga groeide ze uit tot mede-eigenaar van een patisseriebedrijf. Ze heeft nu een stabiel inkomen.

Saasita: Als weeskind stopte ze op 15-jarige leeftijd met school en nu runt ze haar eigen restaurant, waarmee ze de opleiding van haar twee kinderen financiert.

Salomé: Als voormalig slachtoffer van sociale uitsluiting herwon ze haar onafhankelijkheid en respect in de gemeenschap dankzij haar restaurant.

Kapsalon

Eugénie: Een alleenstaande moeder, ze investeerde haar eerste salaris in de landbouw om haar inkomen te diversifiëren.

Rachelle: Alleenstaande moeder die voorheen niets verdiende. Ze verdient nu een wekelijks inkomen in haar salon en kan het schoolgeld van haar twee kinderen betalen. Haar leven verandert positief, zowel economisch als sociaal.

Jongeren aan het woord (2/4)

Kleermaker

Consent: Moeder van drie, gebruikt haar inkomsten uit naaien om de huishoudelijke kosten te dekken.

Consolé: Door haar vaardigheden in lezen en schrijven te combineren met naaien, is ze een belangrijke economische partner geworden voor haar man (een motortaxichauffeur).

Charline: Weeskind en jonge moeder, heeft de hoop op een beter leven hervonden en investeerde haar eerste inkomsten als kleermaakster in de aankoop van een geit voor haar zoon.

Marie: Voorheen was ze een dienstmeisje dat zich beperkte tot huishoudelijk werk, nu runt ze een collectief naaiatelier.

"Dit project heeft mij eigenwaarde gegeven . Ik ben kleermaakster en ik leef nu met waardigheid."

Marie groeide op in een omgeving die werd gekenmerkt door ongelijkheid: terwijl haar broers naar school gingen, moest zij de huishoudelijke taken verrichten. Op haar zestiende raakte ze zwanger en bleef ze alleen achter, zonder inkomen en zonder steun. De ommekeer kwam in 2025, toen ze door het PHARUS-project werd geselecteerd om een opleiding tot kleermaker te volgen, gecombineerd met een alfabetiseringsprogramma. Met haar nieuwe vaardigheden richtte ze samen met andere jonge vrouwen een collectief naaiatelier op. Nu is Marie zelfstandig, getrouwd en moeder van één kind. Ze draagt bij aan de kosten van haar gezin en voelt zich nuttig en gerespecteerd binnen haar gemeenschap. Marie: "Dit project heeft gemarginaliseerde meisjes zoals ik weer een stem gegeven".

Jongeren aan het woord (3/4)

Motomechanica en elektriciteit

Christien: Door zijn gemeenschap beschouwd als een "verloren zaak", repareert hij nu minstens 5 motorfietsen per dag.

Désiré (Elektriciteit): Voorheen een kansarme tiener, nu installeert hij al veilige elektrische installaties in huizen.

Moise: met zijn 18 jaar de jongste monteur, hij repareert motorstoringen en is van plan zijn eigen garage te openen.

Alain: Vader van drie kinderen, medeoprichter van een buurtgarage, waardoor hij zijn eigen huis kon huren.

"We hebben onze krachten gebundeld. Alleen is het moeilijk, samen kom je ver."

Lange tijd had Alain geen vast werk. Om te overleven deed hij allerlei losse klussen om maar iets te verdienen voor eten. Als vader van drie kinderen woonde hij zonder partner op het terrein van zijn ouders. Hij kon zijn gezin niet de toekomst te bieden die hij wenste.

In 2025 greep Alain zijn kans. Gedreven door zijn passie voor herstellen en sleutelen schreef hij zich in voor de opleiding motor mechanica. Met grote motivatie volgde hij na de alfabetiseringscursus met succes de opleiding tot motormonteur.

Al na vijf maanden opleiding nam Alain samen met drie medecursisten het initiatief om een bedrijf voor motorreparatie te starten. Hun garage is een succes. Dankzij een stabiel inkomen kon Alain het huis van zijn ouders verlaten en een huurwoning betrekken voor zijn gezin. Met trots vertelt hij dat zijn twee oudste kinderen nu in betere omstandigheden naar school kunnen.

Jongeren aan het woord (4/4)

Timmerman en lasser

Joël: Opgegroeid in armoede bij zijn grootmoeder, verdiende hij als vakman \$85 in zijn eerste paar maanden.

Lwanzo: Een voormalige jeugddelinquent, nu gerespecteerd als "Meneer Timmerman", runt hij een meubelwerkplaats.

Isaac: Een oorlogsvluchteling, die van schaapherder een vakkundige timmerman is geworden.

Siméon: Een voormalige landarbeider zonder middelen, werkt nu in een lasbedrijf en kan de zwangerschapskosten van zijn vrouw betalen.

Micheline: Een vader van twee kinderen, ooit beschouwd als een "parasiet", is nu assistent-lasser en is van plan de bruidsschat van zijn vrouw te betalen.

Hartelijk dank!

De verhalen van de jongeren uit Lukanga tonen aan hoe het re-integratieproject voor gemarginaliseerde jongeren hen helpt.

Dankzij de alfabetiseringscursus en de opleiding in een van de zeven ambachten hebben deze jonge en kwetsbare mensen nieuwe vaardigheden geleerd en hebben ze hoop op een betere toekomst. Ze kunnen gaan bijdragen aan hun gemeenschap en zichzelf economisch versterken.

Ook de deelnemers aan andere activiteiten – jonge leden van de vredesclubs, lokale leiders, autoriteiten – en natuurlijk ACPDI en 4U2Develop, bedanken Pharus voor hun steun en vertrouwen.

